



BEATA ANNA MARIA JANER

“Serventa de la caritat”

FUNDADORA DE
L'INSTITUT DE GERMANES
DE LA SAGRADA FAMÍLIA
D'URGELL

BEATIFICADA EL 8 D'OCTUBRE DE 2011
EN SEO D'URGELL (LLEIDA-ESPANYA)



(Cervera 1.800 - Talarn 1.885)



*Anna Maria Janer,
pelegrina amb esperança*

La vida és un viatge. Ho deia Benet XVI a Spe Salvi: un viatge pel mar de la història, de vegades serè, però altres vegades fosc i tempestuós. En aquest mar, tots busquem una llum, un estel que ens indiqui el camí. I, en els moments més durs, necessitem més que mai aquelles llums que no s'apaguen.

Però, com és aquest viatge mentre vivim? Durant la pandèmia, Antonio Guterres, Secretari General de les Nacions Unides, va utilitzar una imatge potent: va dir que la COVID-19 va ser com una radiografia que mostrava les fractures ocultes de les nostres societats. Tots navegàvem pel mateix mar, sí, però no al mateix vaixell. Alguns en còmodes iots; altres, en pasteres o amb prou feines agafats a desferres flotants. Quina veritat més gran! Per això, en aquest trajecte tan desigual, tots busquem una llum, un estel que ens indiqui el camí.



148



Ens cal enfocar la mirada en els qui, amb la seva vida, van ser signes d'esperança. Benet XVI deia que els veritables estels de la nostra existència són aquelles persones que van saber viure bé, amb rectitud. Són llums que ens orienten. I Jesucrist és la llum més gran, el sol que dissipa tota foscor. Però per arribar a ell, necessitem llums properes, rostres concrets, que encarnin la seva resplendor i l'apropin a la nostra nit. Sabem ben bé que així és l'Anna Maria, una “dona forta, humil i plena de misericòrdia”; una “dona de fe ardent, ferma esperança i caritat atenta”, tal com la invoquem a les nostres lletanies. I és precisament aquesta esperança, vívida i encarnada, la que avui, en el marc de l'any jubilar, ens convida a aturar-nos un moment i preguntar-nos què significa pelegrinar amb esperança.



Caminar sense sotmetre's a la por

L'esperança s'oposa radicalment a la por i l'angoixa. La por, des de sempre, ha estat un instrument de domini: fa les persones dòcils, fàcils de sotmetre. En un clima d'angoixa, ningú s'atreveix a expressar lliurement el seu pensament o la seva fe, per por a la repressió. Quan governa la por, les diferències s'oculten; es busca el que és igual, se celebra el que és idèntic, i el que és diferent esdevé objecte de sospita i odi. La por aixeca fronteres: l'altre apareix com a amenaça. Pot tancar la societat en una presó invisible, convertir un grup humà en una secta o transformar un barri en una ciutat murallada. La por tan sols



instal·la advertiments: “perill!”. L'esperança, en canvi, deixa senyals pel camí. És ella la que ens posa en marxa, la que ens dona sentit i orientació. La por paralitza; l'esperança impulsa. I sí, tenim motius per témer: a gran escala, una nova pandèmia, una tercera guerra mundial; a la vida quotidiana, perdre la feina, una malaltia greu, la mort d'un ésser estimat, la vellesa, el fracàs, la ruptura d'un vincle. Però la por ens roba el futur. Tota acció que es fa amb por està tancada a l'esdevenidor. L'esperança, en canvi, és apassionar-se pel que encara no ha existit (Byung-Chul Han).



No podem afirmar que l'Anna Maria no sentís mai por ni angoixa.

Això seria projectar sobre ella una imatge psicològica extrema, fruit potser d'un perfeccionisme inhumà que desconeix el segle i les circumstàncies històriques que li va tocar viure. Recordem breument que, després de la mort de Ferran VII el 1833, Espanya va entrar en una profunda crisi política, social i religiosa. La implantació del liberalisme, amb les seves reformes polítiques i socials —com les lleis de desamortització de 1834 (municipis), 1835 (noblesa) i 1837 (Església)—, lluny d'alleujar la vida del poble, va aguditzar les desigualtats. En comptes de distribuir la terra entre els camperols, els béns van ser adquirits per una nova burgesia adinerada, es va agreujar la pobresa i es van provocar tensions que desembocarien en la primera guerra carlista (1833-1844), un violent enfrontament travessat per la protesta social i la lluita de classes. L'Església, especialment els ordes religiosos, va ser colpejada durament. La llei del 8 de març de 1836 va ordenar la supressió dels convents, i la del 29 de juliol de 1837

va extingir oficialment els ordes religiosos. Molts convents van ser incendiats i, en episodis tràgics com els de juliol de 1834 a Madrid, diversos religiosos van ser assassinats sota acusacions falses. La mare Janer mateixa va escapar de la persecució: refugiada a la zona carlista, va haver de viatjar a Cervera després de la mort de la seva mare. És molt probable que aquestes experiències estiguin condensades en màximes com aquestes: “Haureu de tenir molt de valor, però si en demaneu a Déu, us en donarà en abundància”; o aquesta altra: “Nosaltres no sabem el que podem, perquè som miserables, però si la força de la gràcia de Déu impera en nosaltres, som per a alguna cosa i valem el que Déu disposa”. Ambdues revelen amb claredat que mai no va permetre que la por la dominés. Ans al contrari, va afrontar el patiment amb una fe que va saber sostenir-la enmig de l'adversitat.



“Estimar-te i servir-te sempre i en tot”



Caminar habitant el patiment

L'esperança més íntima neix del patiment més profund. Com més profund és el dolor, més ferma pot ser l'esperança que en brota. No és debades que Sant Pau escriu: “Més encara: fins i tot en les tribulacions trobem motiu de gloriar-nos, perquè sabem que la tribulació engendra paciència; la paciència, virtut provada; la virtut provada, esperança. I l'esperança no enganya, perquè Déu, donant-nos l'Esperit Sant, ha vessat el seu amor en els nostres cors.” (Rom 5, 3-5).

Aquesta relació entre patiment i esperança es mostra amb una força particular en els orígens de l'Institut. Patiment i esperança són, com a la Vall d'Ora, vall i muntanya d'una mateixa geografia espiritual. Allà, durant la primera guerra carlista, res no resultava més desolador que els anomenats



“hospitals de sang”, que no s'assemblaven gaire a un hospital. En paraules d'un testimoni: “Ajaguts sobre les rajoles, sense fenc ni mantes, i encara pitjor, sense cap mena de socors de la gran set que passaven... No he vist, ni he de veure mai, un espectacle tan trist i llastimós com el que presentaven aquells dissortats, enmig de tanta misèria i sense que ningú els assistís”, almenys al principi. L'Anna Maria Janer i les seves germanes van escollir ser presència de consol i d'esperança. Sortien amb el que tenien, caminaven fins als campaments, creuaven entre la metralla i la por, carregades amb olles de menjar, benes, aigua i, sobretot, paraules i gestos de consol. No preguntaven a quin bàndol pertanyia cada ferit. Si era carlista o isabelí —cadascú projecta aquí els seus propis biaixos polítics— era igual. Així recordava la seva entrega la seva primera biògrafa: “Es llençava entre l'estrepit de la metralla... es trobava els combatents extenuats (...) aleshores no li importava a la compassiva Mare anar al campament carregada amb la perola del ranxo”. Enmig del patiment dels homes ferits, va néixer una nova esperança: la certesa que fins i tot en les situacions més inhumanes es podia fer present la tendresa de Déu. Per això l'anomenaven “mare”, i a les seves germanes, “germanes”, sense importar si eren enemics o aliats.



Transmetre una flama viva

Tenir esperança significa també propagar-la, transmetre la flama i reviure-la perquè s'estengui al seu voltant. L'esperança és el ferment de tota autèntica revolució, el catalitzador d'allò que és nou, d'allò que és bo, d'allò que anticipa la plenitud del Regne futur. Al contrari, no existeix una revolució de la por: qui té por se sotmet al poder. Només l'esperança en un món diferent



desperta un potencial veritablement evangèlic, fins i tot quan neix des de la petitesa i la humilitat. Així va ser amb les primeres fundacions de l'Institut entre 1859 i 1868. El punt de partida era clar: promoure la vida a les zones rurals mitjançant la formació, especialment de nenes analfabetes, tot sovint oblidades. Les germanes es preparaven com a mestres, estudiaven i es presentaven a oposicions per obtenir places per la via civil. D'aquesta manera, no sols treballaven a les escoles, sinó que també cuidaven els malalts als hospitals i a les llars, malgrat el rebuig que de vegades manifestaven algunes autoritats civils. Com escrivia el mossèn d'Oliana el 1870 al vicari general d'Urgell: “aquí n'hi ha uns quants que odien les



germanes i que a la primera ocasió que es presenta, les volen acomiadar”. L'Anna Maria Janer i les seves germanes no s'aturaven. Caminaven al ritme del poble, animades per una esperança que les elevava per sobre del que no hauria d'existir: l'odi. Ella va acompanyar personalment moltes d'aquestes primeres fundacions, la majoria a la diòcesi d'Urgell. A la casa de l'hospital de La Seu d'Urgell —considerada la primera de l'Institut— i a la Casa de Misericòrdia de Cervera, se'n van sumar d'altres: el 1863, el col·legi de Cervera i l'hospital de Tremp; el 1864, el col·legi d'Oliana; el 1865, el de Bellver; el 1866, l'asil de Sant Andreu de Palomar de Barcelona, i els col·legis d'Organyà i Castelliutat; i el 1868, el col·legi de Llívia.



Pelegrinar amb esperança

Arribats a aquest punt, cal preguntar-nos: com es manté una esperança així? Com portar una esperança que no es deixa dominar per la por, que no la nega, però que tampoc s'hi sotmet? Una esperança que no neix del benestar, sinó del dolor. De la creu. Una esperança així no es pot sostenir amb les nostres forces. Seria feble, volàtil, una il·lusió més. La seva solidesa no ve de nosaltres. Ve d'un Altre. Tomàs d'Aquino ho sabia: l'esperança cristiana se sosté en un poder que no és nostre. Però aquest poder no s'imposa. No aixafa. Es revela com a misericòrdia. En Crist, l'omnipotència de Déu davalla i se submergeix a la mar profunda del dolor humà. No l'evita; al contrari, l'habita. Des d'aquí, obre un futur. No el futur del progrés, sinó el de l'amor que venç la mort. Això, tanmateix, no exclou l'acció humana. No és passivitat, és caritat. Per això, pelegrinar amb esperança, com l'Anna Maria, és permetre que els altres la descobreixin en nosaltres. El Papa Francesc ho va dir amb precisió: “tots som cridats a oferir als altres el testimoni explícit de l'amor salvífic del Senyor, que, més enllà de les nostres imperfeccions, ens ofereix la seva proximitat, la seva Paraula, la seva força i li dona sentit a la nostra vida. El teu cor sap que la vida sense ell no és el mateix; per tant, això que has descobert, això que t'ajuda a viure i que et dona esperança, això és el que et cal comunicar als altres” (EG 121).



Mentre continuem el viatge per la mar de la història —de vegades serè, moltes vegades fosc i tempestuós—, que no s'extingeixi en nosaltres aquesta fe silenciosa i fidel que, sense imposar-se pugui ser percebuda pels que pateixen com a forma d'esperança.

“Estimar-te i servir-te sempre i en tot”



“Estimar-te i servir-te sempre i en tot”

Pregaria per demanar la seva intercessió



Senyor Jesús,

amb amor de misericòrdia vas elegir la Beata Anna Maria Janer i ella, fidel a la vostra crida, consagrà tota la seva vida a estimar-vos i servir-vos en els que sofreixen pobresa i fragilitat.

En resposta al vostre Evangelí, va acollir ancians i malalts, va tenir cura de ferits, va educar infants i va servir els més necessitats..

La seva caritat creativa es va fer servei d'amor, consol i misericòrdia.

Us donem gràcies per la seva vida i us demanem que la seva santedat sigui camí de lliurament, comunió i amor misericordiós per a tot el Poble de Déu i per a tots els qui volem estimar-vos i servir-vos, tot seguint les seves petjades de caritat.

Per això us demanem, Senyor, la seva prompta canonització perquè la seva llum sigui signe de la vostra presència en el món.

Per la seva intercessió, us confiem les nostres necessitats. Amén.

Gloria al Pare i al Fill i a l'Esperit Sant...



Segueix-nos!